

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ
ТА СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК

МАТЕРІАЛИ

**II Всеукраїнської науково-практичної
інтернет- конференції
молодих учених та здобувачів освіти**

«Актуальні проблеми фундаментальних та суспільно-гуманітарних наук»

20 ЖОВТНЯ 2025 РОКУ

м. Харків - 2025

Особливої уваги потребують жінки та діти, які становлять більшість серед переміщених осіб і є основною ціллю для зловмисників.

Водночас, боротьба з торгівлею людьми неможлива без міжнародної співпраці, ефективної комунікації та гуманного ставлення до жертв. У цьому контексті знання іноземних мов відіграє ключову роль — як у правозастосуванні, так і в наданні допомоги постраждалим. Інтеграція мовної підготовки у професійну освіту фахівців є важливим кроком до посилення національної та міжнародної спроможності протидіяти цьому злочину.

ЗАПОЗИЧЕННЯ З ЛАТИНИ В УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Зражевська К.А.

Науковий керівник: доц. Лисенко Н.О

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

kz8469031@gmail.com

Вступ. Запозичення з латини мають значний вплив на розвиток української лексики, особливо в наукових, медичних, юридичних та культурних сферах. Латинські слова часто виступають як терміни, афоризми та вирази, що збагачують українську мову.

Мета дослідження. Виявити, які латинські слова та фрази активно використовуються в українській мові, та простежити, як вони впливають на мовну культуру, точність вираження та сучасну комунікацію в різних сферах.

Матеріали та методи. Використані описовий метод та етимологічний аналіз. У дослідженні використано низку наукових і публіцистичних джерел, що висвітлюють питання походження, функціонування та впливу латинізмів в українській мові. Основу теоретичного аналізу становить праця У. Витязь «Латинізми в українській мові на матеріалі словників іншомовних слів» (Міністерство освіти і науки України), у якій розглянуто структурно-семантичні особливості латинських запозичень та їх роль у формуванні наукового лексикону. Використано також статтю «Історичні джерела українських лексичних латинізмів» (medievist.org.ua, 2013), що містить детальний історико-лінгвістичний аналіз шляхів

проникнення латинських термінів у давньоукраїнську писемність. Для розкриття сучасних аспектів взаємодії латинської і української мов залучено публікацію «Грецькі та латинські запозичення у складі омонімів української мови» (dfru-filolvisnyk.com.ua, 2020), у якій розглянуто семантичні процеси в сучасній українській лексиці.

Результати дослідження. У сучасній українській мові латинські запозичення зустрічаються в різних сферах і виконують важливі функції – від точного визначення наукових і медичних термінів до передачі філософських ідей у літературі та повсякденному спілкуванні. Вони дозволяють зберегти історичну та культурну спадщину, а також надають мові формальної точності та символічної глибини.

Нижче наведено приклади латинських запозичень за основними сферами використання:

1. **Медицина:**

- 1) *anatomia* – анатомія, вивчення будови організму;
- 2) *diagnosis* – діагноз, визначення хвороби;
- 3) *therapia* – терапія, лікування;
- 4) *virus* – вірус, шкідливий мікроорганізм.

2. **Право:**

- 1) *status quo* – існуючий стан справ;
- 2) *pro bono* – на благо суспільства, безкоштовно;
- 3) *alibi* – виправдання, перебування в іншому місці;
- 4) *defendant* – відповідач у суді.

3. **Наука:**

- 1) *experimentum* – експеримент;
- 2) *formula* – формула;
- 3) *species* – вид, категорія у систематиці;
- 4) *universitas* – університет.

4. **Афоризми та фрази:**

- 1) *carpe diem* – «лови момент», нагадування жити тут і зараз;
- 2) *veni vidi vici* – «прийшов, побачив, переміг», символ рішучості;
- 3) *cogito ergo sum* – «мислю, отже існую», філософський вислів про свідомість.

5. Кілька прикладів омонімів латинського походження в українській мові:

1) Mula — у латині означає «віслиюк», а в українській мові як омонім може мати інші значення (наприклад, мул — осад на дні водойми).

2) Bar — латинське слово, що означає одиницю тиску, але в українській мові як омонім використовується для позначення невеликого ресторану чи бару, а також берегової смуги (через запозичення з інших мов).

3) Lava — у латині це природний силікатний розплав, вулканічна лава, а в українській — омонім, який може означати лаву як меблі, лаву як ряд людей або великий забій на шахті.

Висновки. Латинські запозичення унікальні тим, що вони не лише збагачують лексику української мови, а й сприяють інтелектуалізації мовного простору, утворюючи основу для розвитку наукової, медичної, юридичної та культурної термінології. Вони утворюють мовний зв'язок між українською та іншими європейськими мовами, зберігаючи спільні корені, що полегшує вивчення іноземних мов і підтримує міжнародне співробітництво у сфері науки та освіти. Запозичення з латини також процесуально впливають на мовну систему України, забезпечуючи лексичну гнучкість і розвиток омонімії, що підвищує комунікативний потенціал мови.

ЛАТИНСЬКІ НАПИСИ НА ШЕВРОНАХ ЗСУ

Немченко Д.С.

Науковий керівник: доц. Лисенко Н.О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

diananemchenko3101@gmail.com

Вступ. У сучасних Збройних силах України важливе місце посідає військова символіка, зокрема шеврони. На них відображають герби, історичні знаки, гасла та девізи, які підкреслюють бойовий дух і традиції підрозділів. Особливу увагу привертають латинські написи. Їх використання у військовій символіці Збройних сил України має на меті підкреслити спадковість традиції та водночас надати девізам універсальності й вагомості.

Наукове дослідження латинських написів на шевронах дозволяє не лише зрозуміти їх значення, а й простежити, як через символи та гасла формується ідентичність сучасного воїна-захисника.